

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

a pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnino in isserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 50.

V Ljubljani, v petek 2. marca 1900.

Letnik XXVIII.

Državni zbor.

Dunaj, 1. sušca.

Volitev podpredsednika.

Včeraj popoldne se je prvič v tem zasedanju sošel izvrševalni odbor desnice. To je znamenje, da vsaj na videz še obstaja večina avtonomistiških strank. Na videz, pravim, kajti zadnje dni je vsak klub hodil svojo pot brez prave smeri v temoti razmer. Ko pa so se včeraj dopoldne sošli zastopniki češkega kluba in »Slov. kršč.-narodne zveze«, da se posvetujejo o skupnem nadaljnjem postopanju, spomnil se je šele vitez Jaworski, da je bila desnica nad dve leti solidarna v ljutih bojih nemške obstrukcije. Poljaki so torej v prvi vrsti isti živeli, ki po vetru obrača svoj plašč. In ker so razmere negotove, čakali so ugodnega trenutka, da se pridružijo strankam, ki so bližje državnim jaslim. Toda posvetovanje čeških in jugoslovanskih in rusinskih zastopnikov je Poljake vendar toliko oplašilo, da so se spomnili skupnega izvrševalnega odbora.

Pri tej priliki so Poljaki izjavili, da morajo nemški levičarji dobiti svojega zastopnika v predsedstvu zbornice. Ko so jim Čehi, slovenski in rusinski zastopnik ugovarjali, sklicevali so se na politične razloge. Slovani torej, ki tvorijo veliko večino prebivalstva in polovico državnih poslancev, bi iz političnih razlogov v predsedstvu ne imeli zastopnika! In kateri so ti politični razlogi? Znana prijenljivost slovanskih poslancev nasproti nemškim zahtevam. Ljubi mir, to je glavni razlog. Zaradi ljubega miru je že minolo leto naša »Zveza« opustila kandidaturu svojega člana in zaradi ljubega miru naj sede na predsedniških stolihi dva Nemca in pa Rumun, ki zastopa štiri poslance, katerih navadno nikdar ne vidimo v zbornici.

S češke strani se je sicer zahtevalo, naj odstopi sedanje predsedstvo in se voli novo. A ta predlog se nam ne zdi srečen. Boljšega predsednika, kakor je dr. pl. Fuchs, gotovo ne dobimo. A že pri prvi in drugi volitvi se je zaradi drugih svojih poslov

branil te častne in težavne naloge, in močje je, da bi nove izvolitve ne vsprejel. A ne glede na to bi volitev novega predsedstva iznova vzbudila vihar v zbornici. Najbolje bi bilo, ko bi se hotel Lupul prostovoljno odpovedati in svoj prostor prepustiti Slovani.

V tem slučaju bi tudi slovanski poslanci oddali svoje glasove za levičarskega kandidata. Toda ta kandidat bi ne smel biti oni Prade, ki je za Thuna s svojim strupenim in izdajalskim govorom razbil zasedanje državnega zbora. Saj imajo Nemci vendar v svoji sredi še drugih mož, ki morejo voditi obravnave v zbornici. Slovani bi povsem tem zaničevali sami sebe, ko bi volili Pradeja prvim podpredsednikom.

Ker se včeraj izvrševalni odbor ni zjediniil glede volitve, je predsednik dr. pl. Fuchs odložil volitev do ponedeljka. A vse kaže, da desnica ne bo volila solidarno. Čehi so imenovali dr. Začka kot svojega kandidata za prvega podpredsednika, za katerega bodo glasovali češki veleposestniki in »Slov. kršč.-narodna zveza«.

Verifikacija volitev.

Prva točka današnje seje je bila verifikacija raznih dopolnilnih volitev. Potrjeni so bili državni poslanci: I. Hofer, dr. Heller, dr. Naxera, Jan. Stapinski, H. Eichhorn, dr. Kaizl, I. Rataj, A. Etz, dr. Tollinger, dr. Bulot, baron Blažowski, vitez Maysa, grof Potočki, K. Türk in dr. Fochler.

Vladni program.

Danes se je pričela debata o vladni izjavi. Prvi je govoril dr. pl. Grabmayer, član ustavovernega veleposestva. On je jako spreten govornik, ki se previdno izogiblje prepornim vprašanjem ter tolče na stari boben ustave. Da, tudi mi podpisemo z obema rokama, da narodnostni prepri le ovira gospodarski razvoj naše države. A pl. gospoda bi vprašali, kdo pač moti in ovira spravo mej narodov? On seveda zvrča krivdo na slovanske narode, ki hočejo tudi živeti ter uživati v Avstriji državljanske pravice. Dr. pl. Grabmayer zahteva prednost nemškega naroda,

on ne pozna narodne ravnopravnosti, pač pa se sklicuje na ustavo, ki je še vedno le na papirju. Zakaj pa ustavoverci, ki so mnogo časa imeli krmilo v rokah, niso izvršili ustave, zakaj so jo tolmačili in izvajali le po svoji volji in v svojo korist? Da Slovani v Avstriji še niso poraženi, da se gibljejo in zavedajo svojih pravic, to so dosegli navzlic ustavi. Nemški ustavoverci so bili, ki so zavozili avstrijske finance, in slovanski finančni minister pl. Dunajewski je finance zopet spravil v red. Grabmayerjev govor bodo hvalili in slavili nemški listi in nemški krogi, a bil je izraz one stranke, ki hoče biti steber države in parlamenta, ki pa prezira in zanikuje prve pogoje narodne ravnopravnosti. Taki govori, četudi v najlepši obliki, so politična hinavščina na levo in desno, na gori in doli.

Drugi govornik, dr. pl. Pladek je zastopal stališče čeških poslancev, dr. Pergelt je zopet kvasil o nepopisnih dobrotah avstrijske ustave in vzvišeni nemški kulturi. Prade, kandidat za podpredsedniško mesto, pa je rotil vlado, da proglasi nemščino za državni jezik.

Zadnji današnji govornik v tej debati, vitez Wossilko, je obširno opisoval razmere v Bukovini ter bičal rumunske magnate, ki zatirajo rusinsko večino prebivalstva.

Ob 3. uri je predsednik pretrgal debato o vladni izjavi. Govornikov pa je vpisanih okoli 60. Od slovanskih poslancev prideta jutri na vrsto dr. Ferjančič in dr. Gregorec.

Posl. Žičkar je v seji dne 23. febr. predlagal, naj se njegov predlog glede premembe zakona o veroučiteljih iz l. 1888 brez prvega čitanja v zbornici izroči proračunskemu odseku, predlog glede brezobrestnih državnih posojil za obnovev po trtni uši uničenih vinogradov pa poljedelskemu odseku.

Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 18. febr.

Pravijo, da mora hrvatski sabor dokončati svoje zasedanje že 24. febr., a ker ima

še mnogo posla, bode moral imeti na dan po dve sednici. Ne samo glavna razprava o proračunu, nego tudi podrobna traje nenavadno dolgo; vrhutega pridejo večkrat tudi še kakšni posebni predlogi na dnevni red, ki zahtevajo mnogo časa za razpravljanje. Tako je prošlo soboto poslanec Potočnjak iznesel predlog o samostalnosti hrvatskih financ ter pri tej priložnosti predital vse poročilo dr. Franka, opozicijskega člana hrvatske regnikolarne deputacije. Zakaj je dr. Potočnjak ta predlog stavil sam, ko je mogel vendar vedeti, da ga bode iznesla kasneje zedinjena opozicija na temelju peticij nedavno obdržanih skupščin, je razlog bržkone v tem, da pokrije malo svojo prevrtljivost, in še posebno svojo izjavo o koristi, ki bi jo mogli imeti Hrvati, ko bi se hoteli učiti mažarski jezik. Govornik je sicer trdil, da bi se ravno tako morali tudi Mažari učiti hrvatskega jezika, ker sta oba naroda vezana drug na drugega. S to svojo izjavo je izgubil poslanec Potočnjak še ono malo simpatije, katero je do zdaj užival, pa je verjetno, da mu bodo njegovi volilci v Bakru, če imajo še kaj ponosa, odgovorili, kakor je treba v takem slučaju. Hrvati gotovo niso protivniki mažarskega naroda, ali so protivniki njihovega nasilja, a ko bi se poprijeli mažarskega jezika, odprli bi vrata na stečaj tujemu gospodstvu; a tega Hrvati nočejo. Razume se, da Potočnjakov predlog ni bil sprejet, kajti današnja saborska večina je z današnjim stanjem na Hrvatskem zadovoljna, vrhutega se drži načela, da se sedanja nagodba ne sme v nobenem pogledu menjati, tudi ko bi to korist Hrvatske zahtevala.

V razpravi o proračunu za bogočastje in uk je odgovarjal najpreje oddelni predstojnik Pavić na govor dr. Bresztyenszkega v istem duhu kakor ban ter se je pri tej priložnosti pokazal precej strastvenim protivnikom opozicije. Poslanec Tuškan pa je z ene strani zagovarjal muhamedance ter zahteval za nje celo mošejo v Zagrebu, z druge strani pa je napadal žide, kakor se to v hrvatskem saboru še ni zgodilo. Govornik pa ima tudi v marsičem prav, kajti židovstvo

LISTEK.

Zanimiv pogovor z grofom Tolstojem.

Znano je, da ima ruski pisatelj grof Lev Tolstoj vedno dovolj obiskovalcev. Četudi morda dobrosrčnemu možu to ni vselej po volji, vendar vsakega prav rad vsprejme in se prijazno z njim razgovarja, naj je že potem sam car ali kak radoveden časnikar. Prav pogosto pa se oglašajo pri njem pisatelji, domači in tuji, in s takimi govori stari grof naravno najrajši in največ.

Pred kratkim je bil pri Tolstem tudi ruski pisatelj Orlicki. Grof ga prav ljubeznjivo vsprejme, mu takoj v uvodu smehljajoč se omeni, koliko ima vedno opravila z raznimi obiskovalci, in potem preide na svoje zdravje.

»S svojim zdravjem«, pravi Tolstoj, »se v zadnjem času ne morem ravno hvaliti. Smrt se bliža . . . Toda to me prav nič ne vznemirja; neizogibnosti se moram pokoriti . . .«

Orlicki zavije razgovor na njegove nove pisateljske načrte. Grof mu odgovori: »Sedaj vam ne morem o tem še nič povedati; nimam namreč nič gotovega, pač pa sem iz navade delo pričel . . .«

Potem preideta na »Vstajenje«. Tolstoj pravi: »V tem delu je nekaj vodilnih misli. Hotel sem v njem povedati to, o čemer sem že dolgo razmišljal. Opisati sem hotel različne vrste ljubezni: vzvišeno, čutno in še neko ljubezen višjega reda, ljubezen, ki človeka blaži in ki je v njej — vstajenje. S tem romanom sem prav zadovoljen, ker sem v njem to povedal, o čemer sem že dolgo razmišljal«. Na to prične tožiti o strogi cenzuri, zlasti ozirajoč se na to delo. Sploh pa govori grof le nerad o svojih delih.

Govor nanese dalje tudi na Bure. Velikemu starcu se naenkrat zasvetijo oči in čuti se čisto pomlajenega. »Ali veste«, pravi Tolstoj, »kako je to name vplivalo — no, sedaj je že minulo —? — Kadar sem zjutraj vzel časopis v roke, vselej sem šel najprej z neko strastjo gledat, ali so Buri natepli Angleže. Ta vojna je največja neumnost v naših dneh. Kako tudi ne? Dva naroda, stoječa na visoki stopinji omike — Holandci in Angleži — se vničujeta drug drugega. Angleška, ki je bila ponosna na ime prostegana naroda, se zdaj trudi, kako bi strla peščico Burov, ki ji niso storili niti najmanjše krivice. To je nekaj neverjetnega, nekaj nedozvednega! . . . Ali veste, čemu bi lahko primerjala ta neumni napad? Nekaj bi lahko primerjala ta neumni napad? Nekaj

podobnega bi bilo, če bi midva, oba starca, naenkrat zatajila sramožljivost in jo potegnili v »Strelna« k eiganom. In to klanje, dobro si zapomnite, se godi po konferenci v Hagu! Transvalška vojna je znak našega časa, a žalosten znak, ki priča, da vlada svet brezsrčni kramarski duh«. — Grof malo pomolči in potem pripomni: »Iz Transvala mi dopisuje dober znanec, ki je sedaj tam, in zato so mi znane ondote razmere«.

Orlicki zasluče govor še na razpad gledališča. »Tehnika«, odgovarja grof, je v vseh vrstah umetnosti sedaj prišla do čudovite popolnosti. Toda to še ni vse, kar zahteva umetnost. Nisem še bil v umetniškem gledališču, ki je pristopno vsakemu. Pravijo, da je oprava dovršena. Toda dobrih igralcev ni tam in ravno tako ne dobrih iger. In tako je povsod! Pri zunanosti, pri tehniki se je vse ustavilo. Mislite na Dostojevskega. Njegova tehnika je pod vsako kritiko, toda on je odprl nov svet ne le nam Rusom, ampak celi Evropi. Zakaj tehnika nikakor ni glavna stvar, kakor sedaj domnevajo. Le pogledjte moderne igre . . . Koliko se je govorilo o Ibsenu! Bral sem njegovo zadnjo dramo »Wenn wir Todten erwachen«. Moj Bog, kaj je to! Delirij! Mislite si: njegov junak, mlad podobar, išče resnice, tako tudi ni.

gova ljubica. Leta zmeša več oseb, med temi celo nekega Rusa, in po tem slavnem činu gre na neko visoko goro, da bi bila tam bliže resnici. Je-li to življenje? So-li to značaji? In kje se vrši drama v tej dekadentični zmedi? Pred tridesetimi, štiridesetimi leti bi bil kak feljtonist na taka Ibsenova fantaziranja odgovoril s strupeno parodijo, bi se smejal — in konec bi jih bilo!

Sedaj pa pripisujejo igri važnost, prevajali jo bodo in izvajali na raznih odrih. Kako moremo potem govoriti o resni nalogi našega gledališča. Včasih je bilo pač tako, a sedaj ni več. In takrat so bila res gledališča, so bili igralci in igre, sedaj nam je ostala sama tehnika.

Časopisi so nam požrli slovstvo. Toda tudi časopisov ni več, časopisov, ki bi bili res literarno delo; postali so hazardna igra. Nič več se ne vpraša: »Kako izdajamo list? Kakšen namen naj ima? Kaj pišimo vanj?« Povsod samo vprašanje: »Na kak način dobimo igro? Kako obogatimo?« — Težko bi bilo, da nesmisel, če bi kdo pri takih igralcih hotel iskati resnega teženja in npravnosti. Res leposlovje, ki se je spremenilo v hazardno igro, ne more imeti niti idealov niti npravnih idej . . .«

je na Hrvatskem postalo v novejšem času prav nevarno ne samo v narodnostnem, nego posebno v gmotnem pogledu. Židov je bilo na Hrvatskem leta 1869 samo 9800, zdaj jih je pa že čez 30.000 in se še vedno doseljujejo iz Ogerske. Zagreb je že na pol židovski, vse večje trgovine so v njihovih rokah, a današnja vlada jih podpira v vsem, ker so njeni privrženci. To je za Hrvatsko nevaren življenjski, pa je potrebno, da se vsi domoljubi upro razširjevanju njihove moči. In vendar jih je oddelni predstojnik Pavić branil ter se tudi izjavil, da je pravično, če tudi oni dobivajo podpore za njihovo bogoustanje. Pa recite, če Hrvati res niso veleдушni, ko podpirajo siromaštvo (!) židovsko. Govorilo se je tudi o vseučilišču ter je poslanec Potočnjak oponesel upravi, da se za ta zavod premalo skrbi, a profesorjem, da ne skrbijo za znanstveno delovanje, kakor bi morali, kajti dijaki nimajo še dandanes najvažnejših knjig, nego morajo rabiti le zapiske. To se tiče posebno pravoslavne fakultete. Seveda se je našel drugi govornik poslanec Šilović, ki je sam profesor, ter branil svojo stvar, češ da se je do zdaj že mnogo storilo v tem pogledu, pa da bodo sčasoma izdane tudi potrebne knjige. Vse se ne da naenkrat storiti. O delovanju srednjih šol se je izjavil Popović, govornik večine, prav povoljno, kar je storjeno bržkone po dogovoru, da se je zavrnil drugi govornik večine, ki je napadel učitelje srednjih šol brez vsakega razloga, češ da oni širijo po šolah veliko-hrvatski duh, ki je protiven ogerske državne ideji. Ta izjava je bila vrlo neumestna, a mesto da jo je pobil predstojnik za bogoustanje in uk, je storil to omenjeni Popović. Potem so prišle na red strokovne šole. Poslanci hrvatskega Primorja so se zavzeli posebno za nautično šolo v Bakru, ki še do zdaj ni tako urejena, da bi odgovarjala vsem zahtevam Primorcev. Zdaj, ko imajo Mažari svojo nautično akademijo na Reki, je neobhodno potrebno, da se čim preje uredi tudi hrvatska, in da ne potraje še nadalje nepostavni odnošaji, da morajo hrvatski učenci bakarske nautične šole polagati izpite na reške akademiji. Bakarska šola se mora pa tako urediti, da bode odgovarjala vsem zahtevam, in da ne bode niti najmanj odvisna od reške. Tako šolo so vendar Hrvati zaslužili, a vrhutega je dolžnost vlade, da ne izpostavlja svojih podložnih tujcem v prezir. Vlada je obljubila, da stori vse potrebno za razvitek te šole, kakor tudi da bode odprla v Primorju klesarsko in zidarsko šolo.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. marca.

Volitev prvega podpredsednika poslanske zbornice se je postavila na dnevni red seje, ki se vrši prihodnjo sredo. S početka se je mislilo, da se izvrši volitev danes ali vsaj v ponedeljek, a pokazale so se ovire, ki so nujno prisilile predsedstvo, da je odstavilo to točko z dnevnega reda. Med desnimi strankami je nastalo nesporedno razumljenje. Zgago delajo zopet Slovanom »prijazni« Poljaki, ki dosedaj še vedno trdovratno vztrajajo pri zahtevi, da mora izpraznjeno mesto v predsedstvu zasesti kandidat nemških levic. Da se temu z vso silo upirajo Čehi in pa člani slov. krščanske narodne zveze, je umljivo samo po sebi, kajti to se vendar ne strinja s pravico, da bi imeli Nemci v predsedstvu vsa mesta v oblasti. 16 milijonov Slovanov pa nobenega. Nemci in baje tudi Poljaki odgovarjajo na to zahtevo s tem, da sta v predsedstvu dr. Fuchs in Lupul, ki bolj vlečeta z desnico nego z levico, a odgovarja se jim prav dobro, da Slovana nista. Kako se poravnata ta kriza, dosedaj še ni gotovo, dokazano pa je, da Čehi, konservativni veleposestniki in člani naše zveze ne bodo odstopili od svojih zahtev in bodo le tedaj dovolili v volitev levicarja v predsedstvo, ako se ustanovi četrto mesto v predsedništvu, oziroma ako sedanje resignira in se voli popolnoma novo.

Državni zbor prekine sedanje zasedanje, kakor se poroča raznim listom z Dunaja, z 18. marcem. Vladi je kajpada samo na tem, da se v prihodnjih 14 dneh dožene razprava o kontingentu vojaških novincev in, če mogoče, predlog glede premogarjev, ker vse drugo neki lahko še čaka rešitve.

Dobro bi seveda bilo, da bi se tudi pravno vprašanje konečno približalo rešitvi, a na to pač ni misliti v sedanjem kratkem času, ker bo razprava o vladni izjavi trajala bržkone skozi več sej. Rešena bo torej le vladna predloga o vojaških novincih, predlog glede osemurnega delavnika v premogokopih in volitev podpredsednika.

Ostavka ministra Szechenyja. Že zdavna napovedani odstop ministra à latere grofa Szechenyja se je sedaj vendar le izvršil. Cesar je te dni povodom svojega bivanja v Budimpešti vsprejel njegovo ostavko. Naslednik mu ne bo takoj imenovan, ker menda ni še povsem čist zrak mej ogerskimi parlamentarnimi strankami, marveč bo vodil posle tega ministerstva ministerski predsednik Szell ali pa kak drug član njegovega kabineta. Grof Apponyi sicer še ni izgubil vse nade na konečno dosego ministerske časti, vendar je pa v gotovih krogih izgubil v poslednjem času precej potrebnih simpatij.

Neutralski v sedanji angleško-burski vojski se krši na vseh koncih in krajih. Naša monarhija ni oporekala poskusom angleške vlade, kako nakupiti potrebno število konj za vojsko, nekaj sedel in nekaj topov, italijanski kralj Umberto in celo nemški (!) cesar Viljem brzojavno čestitata angleški kraljici k Robertsovi »zmagi«. Španci in Portugalci tudi niso preveč nejevoljni, ako se izteše kaka prevozna ladjica za Angleže v ondotnih pristaniščih, saj se vse to godi v imenu »neutralski«. In glej čudo, temu kršenju neutralnosti ni dosedaj prav nihče oporekal izza vladne mize in niti Angleži ne. Pač pa je vsa evropska diplomacija grozno ogorčena nad rusko vlado, ki istotako v ime »neutralski«, kakor je izjavil car Nikolaj, sedaj še ne dovoli zasesti Herata, pač pa se smejo vršiti mobilizacijski poskusi preko Perzije in ruska križarka se konečno tudi sme prikazati pred Bender Abbasom, akoravno je to angleško primorsko mesto, saj se vse to vrši v ime neutralnosti in je že tudi angleška vojna ladija ustavila svoje potovanje v ondotnem zalivu. Toda ne, Rusi ne smejo tega vršiti, ker se s tem krši neutralnost, v resnici pa samo radi tega, ker se ne krši v angleško korist. Upati pa je, da bo Rusija i v bodoče uravnavala svoje korake ne glede na željo angleških kramarjev.

Angleški kapitalisti in delavci. Minule dni se je vršila v angleškem parlamentu, kakor sedaj pri nas, razprava o predlogu, naj se uvede za premogovnike osemurni delavnik. Po daljši debati, katere so se med drugimi udeleževali posebno zastopniki raznih delavskih zvez, je bil predlog odklonjen s 199 proti 175 glasovom. Poraženi so bili delavci s svojimi opravičenimi zahtevami. Tudi pri nas se bo bržkone pokazalo, da pridejo v prvi vrsti v poštev interesi kapitalistov, še le potem, ako ti ne trpe prav nikake škode, se sme dovoliti ubogemu delavcu kaka drobtina. Upamo, da bo naša slovanska večina pokazala vso naklonjenost zahtevam rudniških delavcev.

Ruski napredek v Aziji. Čim dalje bolj se kažejo vspehi ruske zunanje politike v Aziji. Perzijo so Rusi takorekoč popolno pridobili za svoje namene, ker jim je dovoljeno vse, kar potrebujejo za nadaljne svoje namene. Tiho, brez vsakega šuma deluje ruska diplomacija, a tem vztrajneje in, kakor se kaže, z velikim vspehom. Korak za korakom si pridobiva teren. Sedaj poročajo ruski časopisi o novih pridobitvah. Poroča se namreč, da je buharski emir brezplačno prepustil večji kos zemlje v zgornjem delu reke Amu Darja, da se ssejo tam naseljevati ruski izselniki, ter celo dovolil, da se smejo na tem svetu graditi vojaška poslopja za ruske vojne čete, katere bo Rusija poslala v ta del dežele. Pogled na zemljevid nas prepriča o veliki važnosti te pridobitve in tudi Angleži so že prepričani o nji. Ta postojanka bo prav dobro služila Rusom pri eventualnem prodiranju v Afganistan.

Dopisi.

Od Sv. Gregorja, dne 28. svečana. Naša politična bitka zaradi občinske volitve bo kmalu svetovnoznana, kot vojska med Buri in Angleži. Poslednji brzojavijo takoj v London izid slavne zmage, ako spodi konjiška brigada kako radovedno boljše polovico hra-

brih Burov, gospod dopisnik od Sv. Gregorja v »Slov. Nar.« pa pomete vse kote v svojem rahlem leksikonu ter pošlje vse smeti v predal »Slov. Nar.«. Sedaj je menda njegova bistra glavica čista, smeti je odstranil, stresel jih je v dopis »Od Sv. Gregorja« v 47. številki »Naroda«. Gospod dopisnik, ne hudujte se, ker se drzmem tako oholo govoriti. Še to bi rad videl, da bi stresli pod dopise še tisto smet od svojega čestitljivega imena. Čemu se vendar prikrivate, podpisite se, menda imate toliko odločnosti. Pa ja se ne bojite, da bi dobili v javnosti za svojo puhlo učenost kak slabi red, katerih ste gotovo bili vajeni za svojega »groznega« študiranja; pri meni pa vendar ni bilo sile, zato hvala in čast mojemu nekdanjemu marljivemu razredniku. Pa čemu toliko o tem, raje k stvari.

Torej mi smo stopili na dan s pravo barvo še le tedaj, ko ste nam vrnila oni predpustni dovtip v »Slovincu«? Gospod dopisnik, vi učeni zakotni logikus, ste li dobro prečitali tisti dovtip? Je li označena v njem kaka barva gregorjskih »klerikalnih poštenjakov«? Puhla taka Vaša učenost! — Kako je pa z Vašo barvo v »Slovincu«? Kdaj ste torej stopili s pravo barvo na dan? V »Slovincu« taki, v »Narodu« pa taki. O ti plitva logika! Mar bi raje molčali, kot da pisete tako brezmiselno. Zatorej sramujte se, ker menjate slednji hip svojo politično barvo, mi smo vendar vedno iste. In Vi s svojo zaslepljeno stranko hočete biti pristaši narodno napredne stranke? Daleč si prišla, narodno - napredna stranka, ker skrivaš pod svoja krila take kameleone.

Blabetate, da so se trudili dvorski marljivi agitatorji za »naprednost«. Pa lahko trdite, da so v naši občini liberalna in klerikalna stranka? Li ne veste morda, da — skoro lahko rečem — ne vedo naši občani, kaj je liberalec in klerikalec? Pri nas vedo za trame, krcle, obodi, pri Vaši stranki pa za »telegrafstonge«, kubike, prašiče in — kvarte (za 1 odstotek torej slabši!). Vidite, to je vsa tukajšnja politika. Narodno - napredna stranka ste le Vi in pa Vaš — »kompanjon«. Zakaj se prav za prav gre pri letošnji volitvi, je dovolj znano. Dobro veste, da bi rad dobil lastnik hiše pred našo šolo pravico za gostilno, čemur se upira občinski odbor, kar prav previdno ravna. Čemu torej dve gostilni, ker je še skoro jedna preveč. Torej ta lastnik se je obrnil do Vaše laži-napredne stranke, upajoč, da bo s to močjo prodr. Denar in zopet denar, a vse ni nič pomagano. Dobro ste sicer delali, a slabo končali. Zato zlivate vso svojo »napredno« jezico na me, a to mi ne škoduje. Zdi se mi pa, da ste Vi tem bolj napreden, čim več zaslužite. Glejte, gospod urednik, to so politikarji, lahko so ponosni na svoje burno politično življenje. Naj bo, pustimo jim to »napredno« veselje.

Gospod urednik, veste kaj, gospod dopisnik je pa dobra duša. Sedaj mi je pripravljen gratis-kosila za vsako nedeljo pri župniku. To ni napačno. Gotovo on večkrat »cila« na taka kosila, zato je tudi omenil. Gospod dopisnik, to se Vam sline cedijo, ko se spominjate izbornega evička, kaj ne? Zakaj ste vendar tako dobrovoljni, da ste ga pustili meni na razpolago. Vedite, da jaz nisem vinski bratec, pač pa Vi, ker imate tako lepo svetel »napreden« obraz.

Haló, g. naprednjak, po 100 K — pardon! — saj ne more nihče do njih, ker sem jih razpisal »s tako spretno zavitim besedilom«. Da, strašno spretno zaviti ste, tega si ne bi mislil. Navedite vendar slučaj, saj zato ne boste pogubljeni. To je vendar čudno, da naju tako varujete. Dober človek ste pa res, vsa čast Vam. Veliko bi radi storili, pa nočete. Sedaj vidim, da sem veliko zagrešil, ker sem v zadnjem dopisu toliko navedel o Vaši stranki. Povračuj hudo z dobrom. Ta pregovor Vam je gotovo geslo. Plemenito srce imate, Vaša naprednost se povsod pozna, samo v slučaju za pridobitev 100 K a. v. ne. Kaj ne, povedati je treba ime dotične ženske, od katere je dobil naš župnik pooblastilo, pa je 100 K v žepu, pa nočete tega storiti. Naj bo, povem pa jaz ime. Dotična ženska je Ivana Guida. Prišla je po opravičkih v župnišče. Župnik jo vpraša za pooblastilo. Prav rada je je dala. Torej to je slučaj v župnišču. Se li pravi to, da sva letala po fari in lovila volilce? Zakaj sva

razpisala 100 K nagrade? Citajte natanko dopis »v Slov.«, potem pa govorite. Ako pa ne razumete onih vrstic, potem pa sploh ni možno z Vami nadalje govoriti.

Zakaj mi vzbujate spomin na zidovje ob Resljevi cesti? O kako prijetno je bilo tam! Vse razmere so mi bile dobro znane, a sedaj so mi tudi tukaj znane. Da je tako z razglasitvijo volitev, kakor sem pisal zadnjič, sem zvedel od starih možakov, torej je dovolj, da sem šele dobro leto zunaj zidovja ob Resljevi cesti. Znam, da je edino tabla pregrešek, da bomo še enkrat volili. Zopet bomo veseli. Videl bom zopet Vašo »napredno« postavo, Vašo »napredno« ročnost na pooblastilih. Morda se zopet vidiva z »g. št. 12« v kuhinji. Upam, da mu jo zopet zasolim kot sem mu jo zadnjič. No, pa jaz ga še nisem tako prismojil, kot ga je pa ravno županova dekla. Povejte »g. št. 12«, da kar se naroči v gostilni, se mora plačati, pa ne kar tako oditi, da se ga ne lovi po cesti! Ste razumeli?! Sicer pa ni prav nič posebnega na tem možu, zato ni vredno, da se še kdaj govori o njem.

Konečno želim, da bi Vi g. dopisnik, pokazali v javnost svoje dobro glaseče ime. Potem se bova še večkrat srečala v časni-karskih predalih. Sicer se ne brigam nič za politiko, a ker je že tako, pa naj bo. Saj veste, dokler sem še »mladič«, se mi še ljubi, potem pa ne več. Toliko bi se rad privadil, da bi popravil nespretno kozolce, spretno zvite, »napredne« kozle pa spoznal. Adijo, pa zdrav mi ostani, dokler se ne vidiva pri volitvi.

Stanislav Legat,
učitelj pri Sv. Gregorju.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. marca.

Sv. Oče Leon XIII. je dopolnil z današnjim dnem devetdeseto leto svoje dobe. Tem izrednim povodom ozira se ves katoliški svet proti večnemu mestu, kjer v sedanjem razburkanem času tako modro vodi in vlada katoliško cerkev starček-poglavar Leon XIII.; in ob jednom pošilja zahvalo proti nebu s prošnjo, naj nam ga dobron Bog ohrani še dolgo na krmilu svoje Cerkve.

Potovanje v Rim. Dopisnik z Notranjskega me je prehitel v »Slovincu« številka 43. Ravno kar sem premišljeval, kako bi se organizovali slovenski romarji - pevci. Večkrat sem čul iz ust rimskih romarjev, kako zelo je povzdignilo pobožnost ravno milo slovensko petje, kar omenja tudi notranjski dopisnik. Predlagam sledeče: Kdor izmed pevovodij želi prevzeti petje, naj se oglasi v »Slovincu«. Ako se ne oglasi nihče, prevzamem za silo jaz. Vsi pevci naj mi prijavijo svoja imena in glasove, katere bodo peli, kakor tudi katere pesmi žele. Note in drugo preskrbim sam. Skušnje bi imeli mej potjo. Razne želje naj prijavi vsakdo kolikor preje, toliko bolje. Pokažimo, da Slovenci nimamo samo »zlata vrednih zakladov, katere nam po vsej pravici laški narod lahko zavidaja, kakor je pisal sloveč laški glasbenik o naši »Ceciliji«, marveč da uporabljamo te zaklade tudi dejanjski v čast božjo in sebi v ponos.

Tomaž Rožnik,
kapelan na Jesenicah.

Občinski svet ljubljanski ima izredno sejo jutri v soboto dne 3. marca t. l. ob šestih zvečer v mestni dvorani. Na dnev, nem redu je: Personalnega in pravnega odseka poročila: a) o razpisu c. kr. deželnega predsedstva od 21. februarja 1900, številka 755/paes., s katerim se zistuje izvršitev sklepa občinskega sveta z dne 30. januarja 1900, da se imajo v bodoče vsi javni napisi v Ljubljani napravljati zgolj v slovenskem jeziku; b) o prošnji mestne habice Ivane Šustaršičeve za povišanje miloščine.

Poštarje zadeve. 23. in 24. svečana t. l. vršila se je pri c. kr. trgovskem ministerstvu na Dunaji o zadevi preosnove deželnih pošt — enketa, katere je imela nalogo »Načrt nove postave preosnove razmer c. kr. poštarjev pri poštah uradih I. in II. vrste,« pretresavati in stalno vrediti. Na povabilo trgovskega ministerstva so se posvetovanja vdeležili c. k. poštarji J. Baar (Wittingau), O. Hoppe (Gumpoldskirchna), A. Schrey (Jesenic), Fr. Pühl (Bürgsteina) in J. Lütz (Pattendorf). Akoravno novi načrt o omenjeni postavi v marsičem zboljšanje tužnih

razmer tega stanu pomeni, vendar v gmotnem oziru nikakor ne zadošča željam c. kr. poštarjev, posebno tudi za tega del ne, ker se s zadevami poštinih odpravnikov in upraviteljev nič ne bavi. Navzoči c. kr. postarji so toraj sklenili, da se ima napovedani shod c. kr. poštarjev in poštinih upraviteljev 6. marca t. l. v ljudski dvorani mestne hiše na Dunaju vršiti. Deželne poštne uslužbenke s Kranjskega in Primorja bodo na tem shodu zastopali c. kr. postarji A. Vodopivec (Postojna), J. Grego (Piran) in poštini upravitelj A. Jurkič (Rakek).

Osebnost. Kot eksternist je vstopil v tukajšnje deželno bolnico dr. Iv. Oražen. Poročil se je gosp. Ivan Hribar, oficijal mestne blagajne, z gospico Franjo Ušeničnik.

Iz Hrenovic. Od 17. do 26. februarija so pri nas vodili misijon oo. Kasijan, Avgustin in Salvator, katerim so pomagali v spovednici gospodje iz Senožec, Studenega in o. Gelazij od Sv. Križa. Posebno veselje je zavladalo v župniji, ko je prišel presvetli knezoškof poveljati našo slovesnost ter mladence in dekleta vsprejeti v Marijino družbo, h kateri se jih je veliko prijavilo. — Dne 26. februarija je o. Kasijan blagoslovil križev pot v Šmihelu. — Bog plačaj očetom frančiškanom njih velik trud, pa tudi vsem drugim, ki so pomagali. Bog daj delu svoj blagoslov.

Cigan Simon Held bo jutri, kakor se nam iz Novega mesta brzojavno poroča, obešen. Smrtna obsodba se izvrši zjutraj ob 1/8. uri. Rabelj Lang dospe v Novo mesto danes popoldne. Po razglasu smrtne obsodbe je šel prošt dr. Elbert k ciganu Heldu, ki je bil vesel, pripravljen in miren; obžaloval je, da je bil zadnjič nevoljen; prosil je prosta, naj sporoči sodnikom, pričam in porotnikom, da jih prosi odpustitja ter jim odpusti iz srca. Obsojenca bo spovedal kanonik Jeriha. Prosil je za muziko, pa prošt ga je opozoril na postni čas, na čas pokore, posebno za njega, bil je takoj z vsem zadovoljen. Prošta je Held prosil, naj ga še obišče pred smrtjo.

V Gradcu nameravajo še enkrat praznovati puste, in sicer prvo postno nedeljo. Za izvoljenje priredi nemško-nacionalna stranka pri zaprtih durih veliko komedijo, pri kateri bodo igrali vsi slavnoznanri kričaški komedijanti iz drž. zbora, ki stoje pod spretnim vodstvom režiserja Schönererja. Da bi pa tudi misera plebs ne ostalo brez zabave v postu, naročila je soc. dem. stranka posl. Dazinskega, ki bo na prostem ljudstvo kratkočasil. Srečni Gradec!

Stok na stok pri štajerskih Nemcih. Današnji »Grazer Tagblatt« piše danes, da je izvedel iz gotovega vira, da je slovensko gospodarsko gibanje že toliko napredovalo, da Slovenci nameravajo v Mariboru ustanoviti veliko skladišče ter se v ta namen pogajajo za nakup neke hiše na jednem najlepših mariborskih trgov. To bi bil baje pogin nemškutarskih spodnještajerskih trgovcev, zato poziva »Grazer Tghl.« nemške Mariborčane, da preprečijo nakup dotične hiše in da store vse, da odbijejo slovenske naskoke.

Koroške novice. Deželni šolski svet je s posebnim ukazom odpravil dosedanje tajno kvalifikacijo učiteljev. O nadzorovanju se mora spisati poseben zapisnik, katerega morajo podpisati tudi nadzorovani učitelji. — Celovško mesto potrebuje letos za svoje uboge 39.777 gld. — Beljaško mesto vzame na posodo 75.000 gld. — Celovško mesto je sklenilo, kupiti vodno silo na Krki od tvrdke Glanz in tov. (prej Fuchsovo posestvo) in vodne sile pri Freibachu ob Šmarjeti v Rožni dolini za napravo elektrarne. Elektrarna bo stala 2 milijona kron. — Prestavljena je podučiteljica gđ. G. Furlan iz Št. Štefana ob Zilji v Dole ob Zilji. Za podučiteljico v St. Stefanu je imenovana gđ. M. Thuma. — Umrl je dne 26. februarija po noči g. Jožef pl. Metnic, župan itd. v Pliberku, star 58 let. Zadela ga je kap. Bil je nam hud nasprotnik. N. p. v m.!

Nemški »turnarji« iz slovenskih dežel so zborovali 25. febr. v Volšperku na Koroškem. Doslej imajo na Koroškem, Kranjskem in Štajerskem 41 društev, celo v Goričanih pri Ljubljani imajo »Turnriege«. Vseh nemških »turnarjev« je v imenovanih deželah 3723, mej njimi je 136 »turnark«. Avno besedo na shodu so imeli Potpetsch-

nigg, Dzinski, Jammernegg, Ferjen, Ambrositsch, Goriupp in dr. — Mali.

Iz celovške škofije. Župnik v Pontablu je postal tamošnji provizor dr. gospod Jož. Eichholzer. — Župnijo Št. Štefan pod Juno bode oskrbovala duhovščina v Šmihelu nad Pliberkom. — Čast. gospod J. Schnabl, kaplan v Šmihelu pri Volšperku, je prestavljen za provizorja v Dobrije.

Meško v ruščini. Našega rojaka, znane pesnika in pisatelja Fr. Ks. Meška, kaplana v Škocijanu na Koroškem, krasne »Slike in povesti«, ki jih izdala lani »Slovenska Matica«, izhajajo v lvovskem dnevniku »Delo« v ruskem prevodu in bodo, kakor se naznanja, izšle pozneje v posebni knjigi. Da prevajajo sicer zelo izbirni Rusi Meškove spise, je za nje pač najboljšje priporočilo!

Angleško burska vojna na celovških cestah. Vojna v južni Afriki je bila na predpuštnih maskaradah pogosto predmet raznih skupin. Na pustni torek so po celovških cestah maske uprizorile celobitko mej Angleži in Buri. Angleži so bili vsi kruljevi in oboroženi z metlami. Na tisoče Celovčanov je gledalo grozno bitko, v katero so pripeljali tudi dvorno kočijo angleške kraljice. Razume se, da so celovski Buri nabili vse Angleže in jim odvzeli metle in zastavo. Z ujetimi Angleži v sredi je potem obkrožil zmagovalni spreved z godbo na čelu trg mej strahovitim »heilanjem«.

Bela zastava plapola na jetnišnici v Slov. Bistrici v znak, da ni nikogar v zaporu.

Ponesrečil se je včeraj delavec kranjske stavb. družbe Josip Lebes. Pri nakladanju lesa mu je padel na nogo tram ter je precej poškodoval.

Meteorologični mesečni pregled. Minoli mesec svečan je bil precej moker, toda izvanredno mil. — Opazovanja na toplomeru dadó povprek v Celsijevih stopnjah: ob sedmih zjutraj 1-7 stopinj, ob dveh popoldne 6-9 stopinj, ob devetih zvečer 3-9 stopinj, tako da znaša srednja zračna temperatura tega meseca 4-2 stopinj, za 4-4 stopinj nad normalom. — Opazovanja na tlakomeru dadó povprek 730-0 mm kot srednji zračni tlak tega meseca, za 6-0 mm pod normalom. — Mokrih dni bilo je 17, padavina, dež in sneg znaša 103-0 mm. — Med vetrovi sta jug in jugozahod daleč druge preselga.

Zopet tatvina mesa se je primerila včeraj v mesnici nekega tukajšnjega mesarskega mojstra. Prišlo je po meso 13letno dekletce Š. Ko je dekletce dobilo meso, jo je nakrat popihalo. Mesar jo je vjel. Solzami v očeh mu je dekletce zatrjevalo, da je zgubilo denar. Mesar je hitro posegel v njen žep in dobil v njem še 3 gld.

Umorjena maska. V Judendorfu na Štajerskem so se pustni torek rudokopi Janez in Andrej Oblak in France Sewath preoblekli v ženske obleke ter se ponorčevali z rudokopom Horvatom. Preoblečene ženske so Horvata tako razjezile, da je jedno nagajvko zaklal. Janez Oblak je zdihi dušo v opravi pustne šeme.

S samokresom napadel je 26. m. m. kmalu popolnoči tovarniški delavec Jan. Kovač kemika Scherza v tovarni za cement v Mojstrani. Ustrelil je nanj v razdalji 50 korakov, a ga ni zadel, in potem pobegnil. Hotel se je baje zmaščevati nad njim, ker ga je naznanil pri tovarniškem vodstvu radi tatvine.

V »mračnem« srednjem veku, v 14. stl., je ustanovila katoliška cerkev nič manj nego 8 vseučilišč: v Pragi, Krakovem, na Dunaju, v Pečuhu, Budi, Heidelbergu, Kolinu in Erfurtu. In potem še pravijo: Katoliška cerkev sovraži omiko!

360 jezikov in 5000 posameznih narečij našteva neki francoski učenjak.

Burski top od mrtvih vstal. V neki bitki na Tugeli v južni Afriki so se morali Burci Angležem umakniti z nekega hriba, katerega so bili zaseli ter dolgo časa junasko branili. Kar jih je v tem najbolj bolelo, je bila okolnost, da bi morali pustiti na licu mesta top, kateremu so bili ubiti konji. Buri niso dolgo pomišljali. Izkopali so grob, zagrebli vanj top in na grob postavili priprost križec. Ko so Angleži zaseli višino, pustili so grob neoskrunjen, celo okrasili so ga z belimi kamenčki in venci. Skoro so

morali Angleži zopet bežati s hriba in prepuštili prostor Burom. Tedaj so Buri potegnili »mrtveca« iz groba. Angleži so debelo gledali, ko jim je top z mogočnim gromom prišel naznanjati vest o zopetnem vstajenju svojem.

Angleži v balonu so proučevali pozicije Burom pri Magersfonteinu. Vsakokrat, ko je balon priplul nazaj v angleški tabor, usul se je dež krogel na bursko pozicijo, katero so zasledili opazovalci v balonu. In v glavni angleški tabor je šlo poročilo, ker mej vsem bombardovanjem Buri niso odgovorili: »Danes zjutraj smo bombardovali holm, na katerem je bilo 2000 Burom. Skoro vsi Buri so ranjeni. Buri so se pa Angležem smejali v pest, ker so vsakokrat, ko je zginil balon premenili svoje pozicije in dež angleških krogel je padal v travo. Veliko smodnika so tako Angleži skoro vsak dan porabili za streljanje na prazne holme.

Pridiga v jetnišnici. Težko, da bi bil kdo že slišal krajsjo pridigo, nego jo je naredil star. častitljiv dušni pastir v neki jetnišnici. Kratka in dobra pridiga se je glasila: »Ljubi moji prijatelji! Ko ste se živeli zunaj med svetom, ste gotovo več nego enkrat slišali zabavljati zoper vero in življenje po naukih sv. vere; morda ste tudi sami pri tem sodelovali! Toda eno je gotovo, in to mi boste brezdvobeno morali radi vsi priznati: Ako bi bili storili, kar sv. vera uči, bi ne bil nikdo izmed Vas sem prišel. Amen«.

Najvišji hôtel. Na vrhu 3110 m visokega Colle die Giganti v savojskih gorah so postavili Italijani hotel. To je na vsem svetu jedini hotel, ki stoji tako visoko.

Iz raznih krajev. Odprave notarijata ne bo. Tako je obljubil justični minister deputaciji notarjev. — Židje napenjajo vse sile, da bi cesar ne potrdil novega občinskega volilnega reda za Dunaj. — Proti lascivnim izložbam je policijsko ravnanje prišlo postopati tako strogo, da je nastavilo posebne straže, ki pazijo na razstavljene predmete. In Berlin ni v »klerikalnih« rokah! — Nadvojvodinja Štefanija pride meseca marca v Miramar. Ni izključeno, da se koncem marca ondi poroči. — Strela je tekom osmih let na Kranjskem in Štajerskem ubila 142 ljudi 655 domačih živali, vžgala je pa 604krat. — Za uradnike južne železnice so s 1. marcem na glavnih postajah uveli nov red, po katerem bodo opravljali svojo službo z odmorom le po 12 do 18 ur. Doslej so imeli 24 ur nepretrgane službe. In ostali uslužbeni? — Denar po pet kron bomo po poročilu »Fremdenblatt« dobili v najkrajšem času. — Za katoliško univerzo v Gradcu so prišli agitacijo štajerski katoliški mošje. — Vsled ljubosumnosti je ustrelil v Gradcu Tomaž Graschi svojo ženo in sebe. — Krščansko socijalna ženska zveza se je včeraj ustanovila v Lincu za Gorenjo Avstrijo. Na ustanovni shod je bil povabljen tudi pripravljalni odbor krščansko-socijalne ženske zveze v Ljubljani, ki se je vabilu odzval z navdušeno brzojavko. — Francoski vojni minister Gallifet je opasno zbolel. Mož je star 71 let. — Stavka berlinskih mizarskih pomočnikov narašča. Sedaj stavka 6000 delavcev. — Kruh zastrupila je svojima nezakonskima otrokoma neka Hiller na Württembergem, ko se je zadnje dni predpusta omožila. Otroka sta umrla. — Ropar Haiden je ušel včeraj iz ječe v Ljubnem na Štajerskem. Skočil je iz dvorišča čez zid. Jeden paznikov je skočil za njim, a si zlomil nogo. V bližini so zapazili delavci Haidnov beg ter ga ujeli.

Društva.

(Slovensko planinsko društvo.) V soboto dne 3. t. m. je zabavni večer »Slovenskega planinskega društva«. Predaval bode gospod notar Ivan Plantan o Stockholmu in Kopenhagnu. Začetek ob 8. uri zvečer. Lokal mala čitalniška dvorana v »Narodnem domu«. Pristop imajo društveniki in vpeljeni gosti.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca februarija t. l. uložilo je v mestno hranilnico ljubljansko 929 strank K 586,134,52, 700 strank pa dvignilo kron 517,935,42.

(Kmetijska zadruga v Pilštaju.) V nedeljo dne 4. marca popoldne

ob 2. uri zborovala bode »kmetijska zadruga Pilštanj z okolico« v prostorih Jož. Gubenšek na Pilštaju. Prišel bo gosp. Iv. Kač, ter bo govoril o umetnih gnojilih. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem) zboruje v sredo dne 7. marca ob 5^{1/2}, popoldan v kirurški operacijski sobi bolnice. Dnevni red: 1. Naznanilo načelnistva o došlih izjavah podpore z rednimi prispevki članov za ustanovo namenjene vdovam in sirotam članov društva. 2. Predavanja. a) Dr. phil. E. Kramer, vodja kmetijsko-kemičnega poskuševališča v Ljubljani: »O kemični preiskavi vina, njega ponarejevanju, in kako ga naj presodi praktični zdravnik«. b) Dr. V. Gregorič: »Začasno poročilo o zdravljenju »lupusa« z injekcijami živega srebra«. 3. Demonstracije. Na zadnje okrožnico glede rednih prispevkov za ustanovo v podporo vdov in sirot članov našega društva odgovorili so nekateri člani; toda mnogo jih še manjka. Ti naj blagovole potom dopisnice naznaniti, s kakim prispevkom da so pripravljali podpirati to gotovo človekoljubno akcijo. Naproseni so tudi oni člani, ki so pri zadnji seji izjavo podpisali, ne da bi določili svote, da tudi to naznanijo. Sloga jači. — V Ljubljani, 1. marca 1900. Dr. E. Šlajmer, načelnik.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 2. marca. V odseku za kontingent novincev so včeraj Čehi nadaljevali obstrukcijo; danes ima odsek zopet sejo, oglašanih je še 12 govornikov.

Dunaj, 2. marca. Liberalni mestni odborniki so sklenili, da vsi odlože mandate, ako cesar potrdi zakon o novem volilnem redu.

Vojska v Južni Afriki.

Za Kimberleyem Ladysmith in sedaj preostaja le še Mafeking. To je uspeh maršala Roberts. Da je osvobojena posadka generala White v Ladysmithu, katero so obkoljevale skozi 120 dni burske čete, ni zasluga generala Bullerja, ki je sicer štirikrat poskusil svojo srečo, a se moral vselej umakniti z velikimi izgubami, marveč to je le zasluga maršala Roberts, ki je prisilil Bure, da so ostavili natalsko zemljo in se zbirajo sedaj na oranjskih tleh v obrambo Bloemfonteina in transvalske meje. Ravno zato pa Buller ne more govoriti o nikaki zmagi, ako je general Dundonald s konjico prišel v Ladysmith, ker angleška armada je imela in ima sedaj popolno prosto pot do Ladysmitha. Peščica Burom, ki je s svojimi pogubnimi strelji 25. februarija provzročala strah in grozo v bližnjih angleških vrstah, je le zadržavala Angleže, da niso motili Burom ob njih odhodu na oranjsko zemljo, in se potem naglo umaknila, tako da ji angleške krogelje niso mogle posebno doživeti. Z osvobojenjem Ladysmitha so Angleži bogatejši za jednega junaka, toda White se ne da primerjati Cronje-u, ker ni niti polovico toliko pretrpel v 120 dneh obleganja, kakor Cronje v enajstih. Buri so se zadovoljevali s samim obleganjem, smodnik in krogelje so porabili uspešneje in koristneje na drugih bojiščih.

Tudi Robertsova slava je jela nekoliko obledevati, ko se je zvedelo, s koliko močmi je Cronje kapituliral. Roberts sicer sam še ni navedel števila ujetih Burom, a iz poročil, ki so došla listom, je razvidno, da jih ni bilo mnogo nad 3000. Mej temi je našel Roberts 150 ali morda še več ranjencev in mnogo žen in otrok, kakor je razvidno iz uradnih poročil. Iz tega sledi, da Roberts ni zajel burske armade, marveč le nje del, morda le nje zadnjo stražo, ki je vztrajala tako dolgo, da se je glavna armada umaknila in odvedla seboj ali pa poskrila topove in drugo vojno potrebščino. Velikih in tudi več manjših topov Roberts ni dobil v svojo pest.

O nadaljnem vojnem načrtu, bodisi na burski ali na angleški strani ni še nič znane. O Burih sodijo strategji, da bodo čuvali sedaj samo severno-natalsko in oranjsko-transvalsko mejo proti prodiranju Robertsove ozir. Bullerjeve armade, a poroča se ob enem, da se Buri zbirajo blizu Kimberleya, in nekaj sto so jih opazili celo pri Modder-Riveru. Delo ob natalski meji bodo lahko vršili s kakimi 2000 močmi, ne tako pa defenzivo ob transvalski meji. Težkoče bodo navstale posebno vsled tega, ker se ne ve, na katero stran se obrne Roberts, ali prot.

Mafeking, ali skozi Bloemfontein v Pretorijo, in bo treba cepiti moči.

Bruselj, 2. marca. Burske čete zapuščajo angleško ozemlje. Joubert zbira svojo armado, broječo okoli 50.000 mož, pri Wynburgu. Bloemfonteinu baje Buri ne bodo branili. Kakor se glase vesti iz Pretorije, hitita Roberts in Kitchener proti Bloemfonteinu.

London, 2. marca. Reuterjev urad poroča iz Sterkspruita 28. m. m.: Buri v Lady-Grayu trdijo, da je general Brebent zopet zasedel Jamestown. Buri so izgubili 50 ubitih, 123 ranjenih, 300 jih pa pogrešajo (!) Več ustašev se je vrnilo na svoje domove.

London, 2. marca. Reuterjev urad poroča iz Paardeberga: Govori se, da se je zbrala na jugo-zahodu velika burska moč.

London, 2. marca. Oblegan je bil Ladysmith 118, Kimberley 123, Pariz 167, Sebastopol 327 in Kartum 341 dni.

London, 2. marca. Iz Kapstadta poročajo 17. febr.: Kitchener-paša je došel v Arundel. Buri se umikajo proti Norvalspontu.

London, 2. marca. Iz Paardeberga poročajo: General Cronje je na belem konju prijezdil v Robertsov tabor. Ko je ugledal Roberta, se je lahno dotaknil svojega širokega klobuka, Roberts je pa vojaško odzdravil ter mu podal roko in rekel: "Hrabro ste se držali!" Cronje je odgovoril: "Obžalujem, da nam ni moglo, nadalje se ustavljam". Potem mu je Roberts ponudil stol na desni poleg sebe. Njuijn pogovor je tolmačil Cronjev tajnik. Pozneje se je Cronje udeležil zajutreka angl. generalnega štaba in si našel poklonjeno mu smodko.

London, 2. marca. Reuterjev urad poroča iz glavnega burskega tabora pri Ladysmithu 24. m. m.: 28 angleških ujetnikov, večinoma Ircev in jeden poročnik so došli sem. General Clery radi boleznih ne more ostaviti tabora. General Lyttleton je prevzel njegovo poveljstvo. Bullerjev glavni tabor je v zapuščenem kraju Colenso.

London, 2. marca. Večerni listi poročajo iz Kapstadta, da se Buri silovito napadli Mafeking, a so Angleži odbili napad. V nedeljo so napad obnovili, a se jim je zopet izjalovil. Buri so izgubili 40 ubitih in ranjenih. Angleži pa dva ubita in tri ranjene (?).

London, 2. marca. Vest, da je Ladysmith oproščen, je vzbudila nepopisno navdušenje. Prodajalnice so zaprli, po cerkvah so zvonili, zvečer so razsvetlili London in vsa druga mesta.

London, 2. marca. Buller poroča, da v okolici Ladysmitha ni več Burov. Garnizija v Ladysmithu je veliko trpela. Vojak je imel pol funta riža na dan. Treba bo časa in postrežbe, da se vojaštvo opomore.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje)

Renzo to sliši, osrči Lucijo, stisnivši jej roko in oba se po prstih tiho tiho plazita ob zidu naprej. Ko prideta do vrat, jih varno odmakneta. Mirno in pripognjeno stopita v vežo, kjer sta ju čakala brata. Renzo znova tiho zapre vrata; nató pa gredó vsi štirje

po stopnicah tako tiho, kakor bi šel jeden sam. Ko pridejo vrhu stopnic, stopita brata k sobnim vratom, ki so bila ob stopnicah; zaročenca pa se stisneta ob steno.

"Deo gratias!" reče Tonio razločno.

"Tonio, e? Vstopite!" odgovori glas znotraj.

"Tonio odpre vrata samo toliko, da sta mogla z bratom drug za drugim splaziti se noter. Žarek luči, ki posveti skozi to odprtino na temna hodnikova tla, prestraši Lucijo tako, kakor bi bila uže izdana. Ko vstopita brata, pomakne se Tonio za vrata, zaročenca pa ostaneta nepremična v temi z napetimi ušesi, s pridržano sapo; najbolj se je še slišalo utripanje Lucijinega srca.

Don Abbondio je sedel, kakor smo povedali, na starem stolu zavrt v star kožuhi, s staro kučmo na glavi, ki mu je obrobila obraz, pri medli luči majhne svetilke. Par gostih šopov las, ki so mu gledali izpod kučme, goste obrvi, goste brke, gosta brada, vse sivo, raztreseno po zarujavelem gubavem obličju, bilo je podobno s snegom pokritim rušnjam, ki se lesketajo v luninem blišču po skalah.

"Ah, ah!" bil je njegov pozdrav, v tem, ko sname naočnike in jih dene na knjižico.

"Gospod kurat porečete, da sem pozen", reče Tonio ter se prikloni, kar stori bolj okorno tudi Gervaso.

"Res ste pozni, pozni v vsakem oziru. Saj veste, da sem bolan?"

"Pomilujem vas."

"Saj ste slišali povedati, da sem bolan in ne vem, kedaj se bom mogel pokazati... A čemu ste pripeljali s sabo tega... mladčiča?"

"Kar tako radi družine, gospod kurat."

"No dobro, da vidimo!"

"Imam petindvajset novih lir s svetim Ambrožem na konji", reče Tonio ter potegne možnjico iz žepa.

"Pokažite", odgovori don Abbondio, vzame možnjico, natakne zopet naočnike, odveže, vzame denarje, jih prešteje, obrne, zopet obrne in naposled odobri.

"Sedaj bote vrnil, gospod kurat, ovratnico moje Tekle!"

"Prav, prav", odgovori don Abbondio, gre k omari, vzame ključ iz žepa, pogleda nazaj, kakor bi ga skrbelo, da ga ne bi opazovala gledalca, odpre predal, zastavi ga s svojim telesom, pomoli notri glavo in roko, da bi poiskal ovratnico. Najde jo, zapre omaro ter izroči ovratnico Toniu, rekoč: "Ali je dobro?"

"Sedaj", reče Tonio, "bi rad kaj črnega na belem."

"Še to?" pravi don Abbondio. "Vse vedó ti ptiči! Ej, kako nezaupljiv je postal svet! Ali ne zaupate meni?"

"Kaj, gospod kurat, če vam zaupam? Vi me slabo sodite. Toda, ker je moje ime v vaši knjižici zapisano mej dolžniki... torej ker ste uže enkrat imeli to sitnost, da ste morali pisati, tako... od živih med mrtve..."

"Dobro, dobro!" prekine ga don Abbondio, potegne iz mize predal, vzame vèn papir, pero in črnilo ter začne pisati, glasno ponavljajoč besede, ki so mu tekale izpod peresa druga za drugo. Mej tem pa Tonio in na njegov migljaj tudi Gervaso stopita po koncu pred mizo, da sta župniku zastavila pogled na vrata, ter jameta kakor iz nepotrpežljivosti stopicati po tleh, da bi zvu- naj stoječima dala znamenje, naj vstopita in da bi objednem potlačila ropot njihovih korakov.

(Dalje prih.)

Foulard-svileno blago gl. 8.40

in višje — 14 metrov! — poštnine in carise prosto! Vzorci z obratno pošto; ravno tako črne, bele in barvene "Hennebergove svile" od 45 kr. do gl. 14 65 meter. 2 12 12-2

G. Henneberg, tovarne za svilo,
(c. in kr. dvorni založnik) v Carthu.

Umrli so:

1. marca. Stanko Magister, delavec sin, 15¹/₂ mesece, Tržavska cesta 28, bronchitis capillaris. — Ivan Zagar, kajžarja sin, 10 mesecev, Strelške ulice 15, morbilli. — Marija Belar, šolskega vodje vdova, 60 let, Franc Jožefa cesta 3, želodčni katar.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 1. marca 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	gl. 7 60 do gl. 7 61
„ „ maj-juni . . .	7 70 „ „ 7 71
„ „ jesen . . .	7 91 „ „ 7 92
Rž za pomlad . . .	6 64 „ „ 6 65
„ „ maj-juni . . .	6 74 „ „ 6 75
„ „ jesen . . .	6 80 „ „ 6 81
Turšica za maj-juni . . .	5 46 „ „ 5 47
„ „ jul-avgust . . .	— „ „ —
Oves za pomlad . . .	5 26 „ „ 5 27
„ „ maj-juni . . .	5 42 „ „ 5 43
„ „ jesen . . .	— „ „ —

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dna	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura po Celziju	Vetrevi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
1	9. zveč.	32.6	— 3.4	sr. svzh.	sneg	14.2
2	7. jut.	33.3	— 5.4	sr. svzh.	oblačno	
	2. popol.	731.2	— 2.4	sr. vzjvzh.	del. jasno	
Srednja večerašnja temperatura 1°. normale: 1.4°.						

Srednja večerajšnja temperatura 1.1°, normale: 1.4°.

Vsebina 5. zvezka 1900:

O lepoti. Spisal dr. Fr. L. (Dalje.) — List iz knjige življenja. Zložil E. — Memento, homo! Zložil E. — Za narod. Povest. Spisal Mirovič. (Dalje.) — Prijazna. Novela. Spisal Fr. Kočan. — Ko stare sem svoje pesmi bral — Zložil F. S. Finžgar. — Kako je tiho . . . Zložil Vinko Vinič. — Življenje moje . . . Zložil Vinko Vinič. — Profesor dr. Gregor Krek. Ob njegovi šestdesetletnici napisal M. P. — Socijalni pomenki. Piše dr. Ivan Ev. Krek. (Dalje.) — Književnost. — Časopis. — Razne stvari. — Na platnicah: Pogovori. (Dalje.) — Od devjiga moža. Zapisal G. Križnik. — Družba sv. Mohorja — Slike: Pogled na Amalfi z nekdanjega kapucinskega hotela. — Katedrala v Amalfiju. — Usad hriba v Amalfiju. — Sveti Anton Padovan. Slikal J. Grohar. — Sv. Anton Pušcavnik. Slikal J. Grohar.

Št. 6635.

Razglas.

V smislu deželnega zakona s 17. dné junija 1870, št. 21. dež. zak. o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, broščer in drugih škodljivih mrčesov naročam vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlju mestne občine ljubljanske, da jim je

do dné 15. aprila letos

svoje sadno in lepšalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtné plotove in hišne stene na vrtih, na polji in na travnikih očistiti zaprednih gosenic, mrčesnih jajcev in zapredkov (ličin) in sežgati ali kakor si bodi pokončati nabrana gosenčna gnjezda in jajca.

Prav tako je gosenice, ako se spomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinji, kakor tudi zapredke pokončati **kakor hitro mogoče, a najdalje do 15. maja letos.**

Kedar se drevesa, ki so jih napadle gosenice, posekajo, ali kedar se veje, ki so jih napadle gosenice, odseka, tedaj se taka drevesa oziroma take veje ne smejo pustiti v tém stanu ležati, ampak morajo se ali gosenice obrati od njih ali pa drevesa in veje precej sežgati.

Dalje morajo gori imenovane osebe brošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepšalnega drevja, lepšalnih grmov in drevorednih dreves, potem od drevja ob gozdnih robih v istih primerljajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti v zaranih urah, otresati in pokončevati ali obračati kmetijstvu na korist.

Na polji se morajo črvi (podjedi, ogrci), pri oranji ali kopanju zemlje precej za plugom, motiko ali lopato pobirati in ko pokončati.

Če se bode kdo obotavljal gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu bode naložila na korist občinske blagajnice globa od 2 do 20 kron, in če bi se to ponovilo do 40 kron; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

V Ljubljani, dné 21. februvarija 1900.

Župan:

Ivan Hribar.

Dunajska borza.

Dné 2. marca.	
Skupni državni dolg v notah . . .	99.20
Skupni državni dolg v srebru . . .	99.20
Avstrijska zlatna renta 4% . . .	98.70
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron . . .	99.—
Ogerska zlatna renta 4% . . .	98.30
Ogerska kronska renta 4%, 200 . . .	93.50
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl. . .	126.60
Kreditne delnice, 160 gl. . .	235.35
London vista . . .	242.50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. valj. . .	118.40

Dné 1. marca	
20 mark . . .	23.65
20 frankov (napoleonor) . . .	19.28
Italijanski bankovci . . .	90.—
C. kr. cekini . . .	11.38
3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl. . .	163.—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl. . .	160.25
Državne srečke l. 1864, 100 gl. . .	20.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	96.70
Tisne srečke 4%, 100 gl. . .	141.40
Dunavske vravnjavne srečke 5% . . .	257.25

Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878 . . .	108.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	96.—
Priporitne obveznice državne železnice . . .	88.25
„ „ južne železnice 3% . . .	69.50
„ „ južne železnice 5% . . .	100.30
„ „ dolenskih železnic 4% . . .	99.25
Kreditne srečke, 100 gl. . .	395.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl. . .	340.—
Avstrijskega rudočega križa srečke, 10 gl. . .	42.70
Ogerskega . . .	5.—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl. . .	64.—
Rudolfove srečke, 10 gl. . .	—

Salmove srečke, 40 gl. . .	172.50
St. Genois srečke, 40 gl. . .	180.—
Waldsteinove srečke, 20 gl. . .	178.—
Ljubljanske srečke . . .	50.—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl. . .	124.20
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. . .	298.50
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl. . .	78.—
Akcije južne železnice, 200 gl. sr. . .	26.85
Splošna avstrijska stavbinska družba . . .	96.50
Montanska družba avstr. plan. . .	270.85
Trboveljska premogarska družba, 70 gl. . .	320.—
Papirnih rubljev 100 . . .	255.50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri zrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje. Kulancina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wallzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svati za dosego kolikor je mogoče višega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.